SEÇME ŞİİRLER

GABRIELE D'ANNUNZIO

Hazırlayan
Nevin Özkan
Çevirenler
Alpay İzmirlier Müge Yüksel
Yeşim Kiriş

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI DÜNYA EDEBİYATI

"Dize her şeydir."
Gabriele D'Annunzio
(Zevk)

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI/2703
Yayımlar Dairesi Başkanlığı
Dünya Edebiyatı Eserleri Dizisi/60

GABRIELE D'ANNUNZIO

SEÇME ŞİİRLER

Hazırlayan:
Doç. Dr. Nevin ÖZKAN

Çevirenler:
Araş. Gör. Alpay İZMİRLİER
Araş. Gör. Müge YÜKSEL
Yüksek Lisans Öğr. Yeşim KİRİŞ

©T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI, 2001-ANKARA
ISBN 975-17-2685-9
Kapak Düzeni: Selman Ali METİN

D'annunzio, Gabriele
Seçme şiirler / Gabriele D'annunzio ; Hazırlayan: Nevin Özkan ; Çevirenler: Alpay İzmirlier, Müge Yüksel, Yeşim Kiriş. - Ankara : Kültür Bakanlığı, 2001.
X, 83 s. ; 20 cm. - (Kültür Bakanlığı yayınları ; 2703. Yayımlar Dairesi Başkanlığı dünya edebiyatı eserleri dizisi ; 60)
ISBN 975-17-2685-9
I. k.a. II. Özkan, Nevin. III. İzmirlier, Alpay. IV. Yüksel, Müge. V. Kiriş, Yeşim. VI. Seriler: .
851.8

www.kultur.gov.tr
E-posta: yayimlar@kutuphanelergm.gov.tr

Birinci Baskı, 4.000 Adet

Baskı: Ümit Ofset Matbaacılık
Büyük Sanayi 1. Cad. 107/39-40-54
İskitler / ANKARA
Tel: 0312. 384 26 27
Faks: 0312. 384 17 07

SUNUŞ

Uluslararası kültürel etkileşimin hızla arttığı günümüzde çeviri olgusu, bireyleri ve toplumları birbirine yaklaştıran ve iletişimin kurulmasını sağlayan önemli bir etkinlik olmuştur.

Çeviri, insanların ve toplumların birbirlerini daha iyi tanımalarına, ortak yönlerini keşfetmelerine ve böylece evrensel bakış açısının ve barışın oluşmasına katkıda bulunur. Çeviri, kendi ulusal bilgi birikimi ve kültürü ile yetinmeyip diğer ulusların da kültür ve bilgi birikiminden faydalanmak isteyen insana yardımcı olur.

Dünya edebiyatını Türk okuruna tanıtmayı amaçlayan Bakanlığımız; İtalyan edebiyatının önemli isimlerinden şair ve yazar Gabriele d'Annunzio'nun şiirlerinden oluşan bir seçkiyi okuyuculara sunmaktadır.

Gabriele d'Annunzio'nun büyük dil yeteneğini sergilediği seçkin örneklerin yer aldığı eser, İtalyan edebiyatının 19. yüzyıl sonrası ile 20. yüzyıl başlarında bulunduğu noktayı gözler önüne sermesi açısından ayrı bir öneme sahiptir.

Bu değerli eserin dilimize kazandırılmasında ve yayımlanmasında emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunarım.

M. İstemihan TALAY
Kültür Bakanı

İçindekiler

I. Önsöz ..... **IX**

II. Giriş **1**

III. Primo Vere **17**

Yüreğin Derinliklerinden *(Ex imo corde)* *19*

Gece *(Nox)* *23*

Mesajlar *(Messaggi)* *25*

Ağustos Akşamı *(Vespro d'Agosto)* *26*

Uzaklık *(Lontananza)* *27*

IV. Canto Novo **29**

Konuğun Türküsü VII *(Canto dell'ospite VII)* *31*

V. Intermezzo **33**

Ripetta Anısı *(Ricordo di Ripetta)* *35*

VI. Elegie Romane **37**

Tarak *(Il Pettine)* *39*

VII. La Chimera **41**

Romans *(Romanza)* *43*

VIII. Poema Paradisiaco **45**

İyi Mesaj *(Il buon messaggio)* *47*

Sadakate Davet *(Invito alla fedeltà)* *49*

Teselli *(Consolazione)* *53*

Bir Anı *(Un ricordo)* *56*

Bir Düş *(Un sogno)* *57*

Ah Gençlik *(Giovinezza)* *58*

IX. Alcyone 59
Asi Deniz *(Furit Aestus)* 61
İki Arno Arasında *(Intra dù Arni)* 62
Çamlıkta Yağmur *(La Pioggia nel pineto)* 64
Şiirimin Kökleri *(Le Stirpi canore)* 69
Öğlen *(Meriggio)* 71
Anneler *(Le Madri)* 75
Durgun Deniz *(Albasìa)* 79
Bataklık *(Nella Belletta)* 81
Hüzün *(Tristezza)* 82
Çobanlar *(I Pastori)* 83

I. ÖNSÖZ

İtalyan edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan Gabriele d'Annunzio hakkında yapılan bu çalışma, sanatçının çok sayıdaki şiiri arasından özenli bir seçim yapılarak gerçekleştirilmiştir. Şiirlerin sırası ise, Arnoldo Mondadori Yayınevi tarafından Milano'da 1989 yılında iki cilt halinde yayınlanan "D'Annunzio: Versi d'amore e di gloria" (D'Annunzio: aşk ve şöhret dizeleri) adlı yapıt esas alınarak düzenlenmiştir.

Çalışmanın amacı, Türk okuruna bu büyük şairi tanıtmak, sanatıyla tanıştırmak, ileride yapılacak araştırmalara katkıda bulunabilmektir.

Bu şiir derlemesi, okuyucunun İtalyanca bilgilerden yola çıkarak yapacağı bir çalışmayı kolaylaştırmak ve yardımcı olmak için özgün adlara da yer vermiştir.

II. GİRİŞ

İtalyan Edebiyatında Yenilikçi Olduğu Kadar Klâsik Bir Rüzgâr: Gabriele d'Annunzio

Nevin Özkan

Gabriele d'Annunzio 12 Mart 1863 tarihinde Pescara'da dünyaya gelir. İlk şiirleri "Ode a Re Umberto", 1879 yılında ortaya çıkar. 1880 yılında ise "Primo vere" (İlkbahar) adlı ilk lirik şiir derlemesinin ikinci baskısı yapılır. Aynı yıl, büyükannesinin ölümü nedeniyle küçük bir şiir kitabı olan "In memoriam" (Anısına) ve 12 aralık tarihinde "Fanfulla di domenica"da ilk öyküsü olan "Cincinnato" yayımlanır.

1881 yılında liseden mezun olan d'Annunzio, Roma Edebiyat Fakültesine kaydolur, ancak kısa süre sonra Üniversite öğrenimini terk eder. Roma'da bulunduğu süre boyunca gazetecilik alanında yoğun etkinliklerde bulunur: "Capitan Fracassa", "Fanfulla di Domenica" ve "Cronaca Bizantina" adlı gazete ve dergilerde yazar.

1882 yılında d'Annunzio'nun toplumsal yönde çok etkin olan yaşamı başlar. Sanatçı, yirmi yaşında düşes Maria Hardouin di Gallese ile evlenir. Aynı yılın aralık ayında "La Tribuna" ile çalışmaya başlar ve bu iş birliği çeşitli takma adlarla 1888 yılına dek sürer. 1885 yılında "Cronaca bizantina"nın idaresini ele alır. 1891 yılında d'Annunzio Napoli'ye taşınır ve "Il Mattino"da çalışmaya başlar. Bir sonraki yıl "L'Innocente" (Masum), "L'Intrus" adı ile Fransızcaya çevrilir. Artık yazarın ünü İtalya sınırlarını aşmaktadır. 1893 yılında, babasının Pescara'da ölümüyle, şair Francavilla'ya çekilir ve yapıtlarını yazmayı orada sürdürür. 1895 yılının temmuz ayında Yunanistan'a bir yolculuk yapar; bu yol-

culuğundan "La Città morta" (Ölü Kent) ve "Laus vitae" (Yaşama Övgü) adlı yapıtlarında söz edecektir. 1896 yılında Venedik kentinde ünlü oyuncu Eleonora Duse ile karşılaşır. Barbara Leoni ve Maria Gravina Cruyllas'tan sonra Eleonora Duse, sanatçının üçüncü önemli esin perisi olacak, diğerleri gibi, yapıtlarında okuyucunun karşısına değişik adlar altında çıkacaktır.

1897 yılında Ortona a Mare Koleji'nin temsilcisi seçilir. 1898 yılında Roma, Napoli ve Abruzzo'da yaşadıktan sonra Toscana'da Capponcina villasına yerleşir.

Çağdaşı olan ünlü İtalyan şair Giosuè Carducci 18 Şubat 1907 tarihinde Bologna kentinde ölünce, şair onun anısına "L'Orazione e canzone in morte di Giosué Carducci" (Giosué Carducci'nin ölümü nedeniyle konuşma ve şiir) adlı lirik yapıtı yazar. Gösterişli yaşama düşkünlüğü ve daima güzeli arayışı nedeniyle zaman zaman büyük ekonomik sıkıntılara düşen d'Annunzio, 1909 yılında Marina di Pisa'ya taşınır. Aynı yıl ilk kez uçma arzusunu gerçekleştirir. Brescia'ya yaptığı bu yolculuk, ona "Forse che sì, forse che no" (Belki evet, belki hayır) adlı, havacılık konulu romanı için esin kaynağı oluşturur. Sürdüğü sefahat dolu yaşam d'Annunzio'nun Capponcina villasındaki eşyaları açık arttırmayla satmasına neden olur. 1910 yılında tüm varını yoğunu yitiren sanatçı, Fransa'ya gider. Bu ülkede Anatole France, Maurice Barrès ve ileride "Le Martyre de saint Sébastien" (Aziz Sebastian'ın kurban edilişi) adlı yapıtının müziğini yazacak olan Claude Debussy ile tanışır. İtalyan piyade ve denizcilerinin Libya'da savaştıkları 1911 yılında, İtalyanların askerî alandaki başarılarını yücelten şiirlerini ("Le Canzoni delle gesta d'oltremare"-Deniz aşırı yerlerde gösterilen kahramanlıklara ilişkin şiirler) yazar ve bu yapıt 1912 yılında "Merope" (Arı kuşu) adı altında yayımlanır. Carducci için yaptığı gibi, çağdaşı

olan diğer bir ünlü şair olan Giovanni Pascoli'nin ölümü nedeniyle bir yapıt yazar: "La Comtemplazione della morte" (Ölümün seyri). 3 Mayıs 1915 tarihinde şair İtalya'ya döner: Quarto ve Roma'da iki önemli ve etkileyici konuşmanın ardından subay rütbesiyle cepheye gider. Denizci, havacı ve piyade olarak büyük bir azimle savaşır, aynı zamanda da "Per la più grande İtalia" (En büyük İtalya'ya); "Ode alla nazione serba" (Sırp halkına türkü) gibi 'şiirsel mesajlar' yazıp yollar.

Trieste kentinin üstünde uçarken zorunlu iniş yapar ve gözünden yaralanır. Birkaç ay Venedik kentinde, Canal Grande üzerinde Casa Rossa'da kalır. Gözleri bandajlı biçimde ve hareketsiz yatarken "Il Notturno" (Geceye dair) adlı yapıtını kaleme alır.

Savaş bittiğinde şair-asker d'Annuzio bir altın, beş gümüş ve bir bronz madalya almıştır. Ayrıca savaşta gösterdiği üstün başarılar ve kahramanca davranışlardan dolayı üç terfi ile bir nişan ile ödüllendirilmiştir.

1919 yılında Roma Üniversitesi kendisine edebiyat dalında şeref madalyası verir.

12 Eylül 1919 tarihinde 287 gönüllü asker ile birlikte Fiume kentini işgâl eder. İtalyan hükûmeti Fiume'yi ele geçirme kararı alır ve aralık 1920 tarihinde Mussolini, emrine karşı gelen Gabriele d'Annunzio'nun komutasındaki kenti kuşatır. Korkunç 'Kanlı Noel' günlerinde birçok asker yaşamını yitirir; d'Annunzio da başından yaralanır ancak yarası hafiftir.

31 aralık tarihinde kapitülasyon imzalanır ve d'Annunzio kenti terk eder. Venedik'te kısa bir süre kalan şair, daha sonra Garda gölü kıyısındaki Gardone beldesinde, Villa Cargnacco'ya yerleşir. Bu villa bugün "Il Vittoriale degli Italiani" adıyla müze olarak kullanılmakta olup, sanatçının tüm

yapıtlarının yanı sıra, kendisi hakkında yazılmış bir çok kitabın bulunduğu zengin bir kütüphaneye de sahiptir.

Fiume 15 Mart 1924 tarihinde İtalya'ya katılınca, kral kendisine "Montenevoso prensi" ünvanını verir.

1926 yılında d'Annunzio'nun tüm yapıtlarının basımı için ulusal bir kurul oluşturulur. Mondadori yayınevi kırk dokuz cilt hâlinde bu yapıtları basar.

Sanatçı 4 Ekim 1930 tarihinde 'Il Vittoriale degli Italiani'yi İtalya halkına armağan eder. 1937 yılında İtalya Akademisi'nin başkanlığına atanır.

Gabriele d'Annunzio çalışma masasında 1 Mart 1938 tarihinde ansızın yaşama veda eder.

Sanat yaşamı edebiyatın her üç alanını da kapsamaktadır: şiir, düz yazı ve tiyatro. 1882 yılı gerek "Canto novo" (Yeni şarkı), gerekse "Terra vergine" (Bakir toprak) adlı öykü derlemelerinin ilk redaksiyonlarının yayım yılıdır. Bu öykü dizileri d'Annunzio'yu çağdaşları olan ve daha önce sözü edilen Carducci ve Pascoli'den ayrı bir konuma getirir ve d'Annunzio'nun öykü yazarlığına ne denli büyük ilgi duyduğunu kanıtlar. D'Annunzio'nun Carducci ve Pascoli ile oluşturduğu üçlü, çağın İtalya'sının en önemli sanatçı topluluğunu temsil etmektedir.

"Terra vergine" adlı yapıtta natüralist öğe d'Annunzio'nun kişiliğinin en belirgin özelliği olarak ortaya çıkar. Bu öğe, sonraki dönem yapıtlarında, örneğin doğduğu bölge olan Abruzzo'yu konu alan iki trajedide yeniden ele alınır.

"Il Trionfo della morte" (Ölümün zaferi) adlı romanda psikolojik analiz en belirgin öğedir; anlatımda salt gerçekçi kurgudan uzaklaşılmıştır. "Il Piacere" (Zevk) ile başlayan "L'Innnocente" ile süren ve "Il Trionfo della morte" ile doruk noktasına ulaşan psikolojik analiz öğesinin giderek

kazandığı önem, "Novelle della Pescara" (Pescara öyküleri) adlı öykü derlemesinde kolayca gözlemlenmektedir.

"Terra vergine" ve "Novelle della Pescara" adlı öykü derlemelerinde natüralist Fransız anlatısının, Flaubert, Maupassant, özellikle de Zola'nın etkisi olduğu edebiyat çevrelerinde oldukça benimsenmiş bir görüştür.

D'Annunzio'nun bir diğer ünlü İtalyan edebiyatçı olan Giovanni Verga ile yakınlığı göz ardı edilemez. Çağdaşı olan Verga ile gerçekçilik konusunda benzer bir yaklaşıma sahip gözükse de, eleştirmenlere göre, d'Annunzio olayların dışında kalarak, yüzeysel anlamda bir ilgi gösterirken, Verga çevresindekileri derinlemesine inceleyerek okuyucuya sunmuştur.

Eleştirmen Paolo Alatri'ye göre ise, d'Annunzio söz konusu olduğunda, naturalizm ve dekadentizm aynı madalyonunun iki yüzünden başka bir şey değildir.

Birçok günümüz eleştirmenine bakılacak olursa, Gabriele d'Annunzio'nun en büyük başarısı, İtalyan edebiyatı'nı diğer ülkelerin edebiyatlarıyla kaynaştırarak yöresellikten uzaklaştırmış, böylesi bir dar görüşlülükten kurtarmış olmasıdır.

Ondokuzuncu yüzyılın son yirmi yılıyla yirminci yüzyılın başlarına damgasını vuran dekadentizm akımı İtalya'da sesini en çok Gabriele d'Annunzio sayesinde duyurmuştur. Bu yüzden sanatçı, tüm yapıtlarıyla ve ilginç olduğu kadar girişimci kişiliği ile İtalyan edebiyatında yeni bir çığır açmış, kendisini izleyen dönemi de etkilemiş, geleneksel İtalya edebiyatına yeni bir renk getirmiştir.

Düz yazı alanında "I Romanzi della rosa" üçlemesi (Gül romanları) İtalyan romanında bir dönüm noktası olmuş, dizinin romanlarında anlatımın gelişmesi, başkahramanın

kişiliğinin analizine ve içinde bulunduğu ruh durumuna dayandırılmıştır.

Bu dizi romana ait "Il Piacere", yazarın figüratif sanatlara gösterdiği ilginin açıkça görüldüğü bir yapıttır.

Fransız ve Rus yazarların etkileri altında kalan ve değişik yöntemler izleyen d'Annunzio, teknik açıdan bir yenileme gerçekleştirir ve tüm konuyu başkahramanın kişiliğine dayandırır. Bu üçlemedeki her bir yapıtta öz yaşamsal öğelere sıkça rastlanır.

D'Annunzio'nun bulduğu ve İtalyan dilini en güzel biçimde kullanarak klâsik öğelerle öz yaşamsal öğeleri birlikte işleme tekniği, Avrupa'daki yeni akımlardan yararlanma temeline dayanır ve bu yeni üslûp, diğer ülkelerin kültürleri tarafından da beğeniyle kabul görür. Tolstoy ve Dostoyevski gibi Rus yazarların d'Annunzio'nun romanlarındaki etkileri tartışılmazdır: yazar Fransızca çevirmeni Georges Herelle'e 14 Kasım 1892 tarihinde yazdığı bir mektupta bu etkiyi bilerek ve isteyerek yarattığını, hayranlık duyduğu bu romancılardan çok etkilendiğini belirtmekte bir sakınca görmez.

Gabriele d'Annunzio'da yabancı düşünür, edebiyatçı ve müzik ustalarının etkileri söz konusu olduğunda, Nietzsche ve Wagner'in adlarını göz ardı etmek mümkün değildir. Üstün insan felsefesiyle Nietzsche, d'Annunzio'nun yalnızca "Il Trionfo della morte" adlı romanı incelenirken değil, "Le Vergini della rocce" (Kayaların Bakireleri) adlı yapıtı ile de ön plâna çıkar. Bu üstün insanın nitelikleri, aslında yazarın kendinde olduğuna inandığı ve olmasını istediği öz yaşamsal öğeleri yansıtmaktadır.

D'Annunzio'nun ünlü besteci Richard Wagner ile yazınsal bağlamda ilişkisi yadsınamaz. "Wagner üslûbu roman" adıyla bilinen ve *wort-ton-drama* (sözcük-ton-drama) ilişki-

sine dayanan bu yazınsal model, akıcılık ve müzikalite açısından büyük bir yenilik getirerek geniş yankı uyandırmış ve beğeni kazanmıştır. D'Annunzio'nun özellikle "I Romanzi della rosa" adlı üçlemesine damgasını vurmuş olan bu üslûbun sağladığı uyum ve kazandığı beğeni, bazı sözcük, cümle veya motiflerin sık yinelenmesine dayanır. Müzikteki nakarat bölümlerini andıran yinelemelerle yapıtta bütünlük sağlanır ve âhenkli bir hava yaratılır.

"Le Vergini delle rocce" adlı yapıtta, yazarın önceki dönem yapıtlarında sık kullandığı natüralizm öğesi tamamen bir kenara bırakılmış, üstün insan kavramı öne çıkmıştır. Sanatçının doğduğu yöre olan Abruzzo yine işlenmektedir, ancak ilk plânda değildir.

D'Annunzio'nun tiyatro alanındaki ilk üç çalışması "La Città morta", "La Gioconda" (Neşeli kadın) ve "La Gloria" (Şöhret) yazarın yaşadığı çağda yer alan burjuva dramlarını yansıtmaktadır. "La Gioconda" ve "La Gloria" pek beğeni görmezken, ilk dramı, "La Città morta", büyük ilgi ile karşılanmıştır. Buradan da anlaşılıyor ki, d'Annunzio şiir ve düz yazı alanlarında gösterdiği başarıyı tiyatro çalışmaları alanına taşıyamamış, daima büyük bir şair, bir 'söz ustası' olarak anılmış, buna karşın büyük bir tiyatro yazarı olarak ünlenememiştir. "La Città morta" adlı yapıtta d'Annunzio, Yunan tiyatrosuyla bir bağ kurmaya çalışmış, Sofokles ve Euripides'in izinden gitme arzusunu yansıtmıştır.

Gerçekte Gabriele d'Annunzio tiyatro yazarı olarak da yenilik yaratma, yazınsal biçimleri değiştirme girişimlerini sürdürmüş, İtalya sahnelerinde etkisini duyuran tiyatro denemelerinden farklı modeller yaratmayı amaçlamıştır. O yıllarda yazdığı her üç dramda da üstün insan öğesi göze çarpar. Bu öğe, "Il Fuoco" (Ateş) adlı romanda yeniden gündeme gelir.

"Il Fuoco", "Le Vergini delle rocce" adlı yapıtın devamı sayılabilir ve gerek üslûp, gerekse yapı açısından aynı çizgide yer alır. Romanda yazarı temsil eden baş kahraman, zamanın uygarlığının içinde boğulduğu sıkıcı ortamın yaratabileceği yenileyici bir güç olarak okuyucunun karşısına çıkar. Öyle ki, bir iyimserlik dalgası duruma hâkim olur. "Il Trionfo della morte" adlı yapıtta olduğu gibi, bu yapıtta da ideolojik ilkeler Nietzsche'den alınma olsa da, müzikâl âhenk yaratma söz konusu olduğunda, ünlü besteci Wagner'in etkisi kuvvetle gözlemlenir.

"Le Laudi" (Övgüler) ve "Alcyone" (Masal kuşu) ile d'Annunzio şiirin doruğuna erişmiştir. "Le Laudi" önceki yapıtların izlerini taşır: Bu şiirsel yapıtta Ovidius'la başlayan, d'Annunzio'dan birkaç yazar öncesine dek uzanan ve Pascoli, Leopardi gibi ünlü adları kapsayan bir dizi İtalyan şairin etkisi sezilir.

Denebilir ki dekadentizm ve natüralizm d'Annunzio'nun sanatının başlıca öğeleridir. "La Figlia di Iorio" (Iorio'nun kızı) d'Annunzio'nun dram yazarlığının doruk noktasını oluştururken, "Le Laudi"; özellikle de "Alcyone" şiirdeki ustalığının en önemli kanıtıdır. Ne var ki, birçok eleştirmen şiir alanında "Alcyone", düz yazı alanında ise, öz yaşamsal öğeler taşıyan "Il Notturno" adlı çalışmayı d'Annunzio'nun başyapıtları olarak gösterirken, Abruzzo'yu konu alan "La Figlia di Iorio" adlı trajediyi bir kenara bırakır. Oysa, "La Figlia di Iorio" duyuların çılgınlığına yer vermekle beraber, aşk ve şehvetin evrensel boyuta eriştiği ve okuyucuyu derinden etkilediği bir yapıttır.

Bunu izleyen "La Fioccola sotto il moggio" (Gerçeği söylemek), Sofokles'in "Elektra" adlı yapıtının konu ve yapısını Abruzzo ortamına taşıyan bir trajedidir. Olaylar karamsar bir çerçevede meydana gelir, yapıtta ölümün her şeyin üstünde

olduğu bilinci ve insanın kaderi karşısındaki umutsuzluğu teması vardır, güncel dille yazılmıştır. Bu iki trajedi ile yirminci yüzyılın ilk on beş yılında d'Annunzio bu dalda da olgunluğa eriştiğini kanıtlamıştır.

Yazarın son dönem yapıtları içinde en önemli olanı kuşkusuz "Forse che sì, forse che no" adlı romandır. En karmaşık yapıtlarından biri olan roman, çok yönlü sanatsal bir çabanın ürünüdür, ton açısından renklilik gösterir. Ayrıca, yazarın olgunluk dönemi kabul edilen ikinci dönem yapıtlarının başlangıç noktasını oluşturur.

Dram konusuna değinmişken, yazarın eski Fransızca ile kaleme aldığı "Le Martyre de Saint Sébastien" ve "La Pisanelle" adlı, Paris ve Arcachon'da bulunduğu dönemde yazdığı dramlardan söz etmek yerinde olur. Ünlü eleştirmen Ettore Paratore'ye göre, ilk dram oldukça kopuktur, ikinci ise daha sağlam bir yapıya sahiptir. "La Pisanelle" adlı yapıtta ön plâna çıkan öğe 'süsleme' arzusuna dayanır, nitekim Debussy'nin müziğinden destek alması, yazarın bu nihayetini bütünüyle yansıtmaktadır.

Bundan sonra d'Annunzio'nun sanat yaşamında günce dönemi başlar: içten, samimi bir havanın hâkim olduğu bu dizi, "La Contemplazione della morte" ve "La Leda senza il cigno" (Kuğusuz Leda) ile başlar; "La Licenza" (İzin) ile zengin öğeler sergileyerek devam eder; "Il Libro segreto" (Gizli Kitap) ile "Solus ad solam" (Teke Tek) adlı yapıtlarla son bulur. Dizinin en önemli yapıtı "Il Notturno"dur. D'Annunzio'nun düz yazı türündeki bu yapıtlarının en göze çarpan ve önemli özelliği, şairin iç dünyasını yansıtması ve şimdiye dek asla bulunmadığı itiraflarla dolu olmasıdır. Bu denli içten olan yapıtlar d'Annunzio'yu hak ettiği noktaya ulaştırmış, sanatçı ifade zenginliği ve son derece başarılı sözcük kullanımı ile İtalyan edebiyatında önemli bir yer edinmekle kalma-

mış, ünü ülke sınırlarını aşmıştır.

Karşıt öğelerin bir arada işlenmesi, karşıt bakış açılarının ele alınması sanatının belirgin özelliklerindendir. Ayrıca, yabancı edebiyatlardan etkilenmesi ve yararlanması; 1889-1894 yılları arasında kalan dönem "Wagner üslûbu roman" tekniğini İtalyan edebiyatına taşıması; böylece roman kahramanının psikolojik analizinin yapılması, yazın dünyasına getirdiği en önemli yenilikler olarak sayılabilir ve d'Annunzio'nun önemini vurgulayan öğelerin başındadır.

Bu çalışmadaki şiirlerin büyük bölümünün alındığı "Alcyone", "Poema paradisiaco" (Cennetten şiirler) ve "Primo vere" adlı derlemelerin üzerinde biraz daha durmak yerinde olur.

Her gittiği yerde doğayı ayrı bir özenle inceleyen d'Annunzio, etkisinde kaldığı tüm güzellikleri "Alcyone" adlı şiir derlemesine yansıtmaktan geri kalmamıştır. Anlık izlenimlerini saklayan tek metin olan not defteri, "Alcyone"nin şiirlerine konu olmuştur. Aynı zamanda yaratıcılığını da kanıtlayan bu şiir derlemesi, d'Annunzio'nun oldukça endişesiz bir döneminde kaleme alınmış, okuyucuda beğeni ve şaşkınlık yaratmayı amaçlamıştır. Bu yapıta ön hazırlık niteliğinde notlar ve taslaklardan oluşan bir arşiv ve eksiksiz bir araştırma da söz konusudur. Birçok eleştirmene göre, böylesi bir çalışma yapılmamış olsaydı, yapıtın lirik bir günceden farkı kalmayacaktı. D'Annunzio bu yapıtını kaleme aldığı dönemde büyük bir yazma isteği ile doludur. Bir dizi motifin yer aldığı not defteri bu düşünceyle hazırlanmıştır.

"Alcyone" adlı şiir derlemesinde sanatı doruk noktasına ulaşan d'Annunzio, geniş bir kelime dağarcığı kullanır, yineleme ve benzerlik öğelerine sık sık yer verir. Doğanın gizli uyumunu şiirlerine yansıtan şair şöyle der:

"Sanatçı, nesnelerin ruhuyla doğrudan ve anında iletişim kurabildiğinde, doğanın sesi hâline dönüşür ve her yeniden doğuş dönemini izleyen süreçte sanat anlayışı doğaya dönüş olacaktır".

"Alcyone" adlı yapıttaki şiirlerde şairin doğayla sıra dışı kaynaşması oldukça yeni bir deneyimdir; anıları çağrıştıran öğelere de değinilen derlemede sanki lirik bir mevsim anlatılır ve bu lirik mevsimin olabildiğince gerçekçi bir görüntüsü çizilir. Günlük olayların gerçeğe benzer biçimde işlenmesi de bu gerçekçi görüntüyü yaratmaya yardımcı olur.

Mutlu bir yeryüzü imajının yanı sıra "Alcyone" okuyucuya kısa süren, çabuk yıpranan, anımsanması istenen şeylere duyulan özlemi dile getirir. "Alcyone"de şair iki önemli öğeye başvurur. Bunlardan birincisi olaylara, görüntülere açıklama getirme, ikincisi ise var olanı anlatmaktır.

"Poema paradisiaco" adlı yapıtta Fransız sembolistlerinin etkisi sezilir. Yapıtta amaç, sanatın ilkelerini ve güzelliklerini kullanarak, âdeta yapay bir cennet oluşturmaktır. Her şeyin ardında gizem vardır ve bazı nesneleri saran gizemin ne denli hoş olduğunu görmek, şaire büyük haz verir. Gizem şair için umutsuzluk değil, aksine, umut ve yaşama isteğidir. Doğanın tüm öğelerinden yararlanılan bu yapıtta alışılmamış sözcüklerin kullanımı dizelere büyük bir etkileme gücü kazandırır. D'Annunzio bu yapıtını oluştururken Leopardi ve Pascoli'den de etkilenmiştir. Gerçekten de iki şair arasında benzerlikler oldukça fazladır, özellikle bazı dizelerde kullanılan sözcükler ve verilmek istenen anlam birbirini çağrıştırır. Ancak d'Annunzio'nun üslûbu daha süslü ve ağdalıdır. Şair, ilgilendiği konuyu özenle seçip işledikten sonra kâğıda döker, değişken ruh durumlarının da ele alınmasıyla, hem kusursuzun arandığı, hem de duygu unsurunun üzerinde durulduğu bir şiir ortaya çıkar. Pascoli'de ise, kullanılan sözcükler de

üslûp da yalındır ve süslemelerden yoksundur; dizelerde gizem öğesi yalınlığın altında saklıdır ve d'Annunzio'nun yapıtlarında olduğu gibi hemen göze çarpmaz.

"Poema paradisiaco" gizemle örtülü bir dünyanın kapılarını okuyucuya açar ve onu şairin duygularıyla buluşturur.

"Primo vere" adlı şiir derlemesini kaleme alırken Gabriele d'Annunzio, ünlü İtalyan şairi Carducci'nin "Odi" adlı yapıtından etkilenmiş, ancak bu etkileşim belli bir düzeyde kalarak asla taklide dönüşmemiştir. Örneğin, Carducci'nin şiirlerinde mekânları tarihsel olgulara göre yaratma özelliği, d'Annunzio'da tamamen farklı biçimde gelişmiş, d'Annunzio bu etkiyi analojiler ve değişken ruh halleri ile ifade etmiştir. Üslûp açısından iki şair arasında büyük benzerlikler vardır, hatta bu iki ünlü şairin bazı şiirlerinin adları bile aynıdır. D'Annunzio, gençliğinin de etkisiyle, daha masalsı bir anlatıma yer vermiştir.

"Primo vere" adlı yapıtı oluşturan şiirlerde yoğun bir duygu seli dikkati çeker. Şairin yaşamından kesitler içeren şiirlerde bazı öğe ve sözcüklerin sık kullanıldığı görülür. Anahtar sözcük sayılabilecek bu sözcükler akıcılığı sağlar ve belli bir ritm oluşturur. Diğer şiir derlemelerinde de rastlanan bu özellik, d'Annunzio'nun yapıtlarında ahenk yaratırken, kuşlar, bulutlar, çiçekler, yelkenler gibi öğelerin kullanımı da, mekânı zenginleştiren tablolar gibi, estetik açıdan güzellik katar.

Yaşamı sanatı ile özdeşleştiren, daima mükemmeli arayan d'Annunzio, değişken ruh durumlarını gerek düz yazı, gerekse şiir biçimindeki yapıtlarına yansıtmadan edemez. Huzur arayan ruhu çalkantılı anlardan sonra dinginliğe kavuşan d'Annunzio, bu dinginliğe eriştiği anlarda dizelerinde mükemmele ulaşır.

Yaşadığı büyük aşkların bitişini izleyen süreç ise, sanatçının 'nekahat dönemi'dir. Doğa da d'Annunzio ile tam bir uyum içindedir, o mutsuzsa gökyüzü bulutludur, kuşların ötüşü ve havada dolaşması hüzün yüklüdür. Oysa aynı kuşlar şairin mutlu anlarında, sevincini paylaşırcasına, neşeli neşeli öter ve kanat çırpar.

Anılar da kuşkusuz d'Annunzio'nun temel öğelerindendir. Üzücü, ağır anıların yükü okuyucu tarafından da hissedilir; coşkulu bir ifadeyle dile getirilen güzel anılar ise sanki bir dakika önce olmuş olaylara ilişkindir ve canlı biçimde aktarılır. Sanatçının doğduğu yöre olan Abruzzo şiirlere sık sık konu edilir; şairin topraklarına duyduğu özlem açık biçimde ifade edilir. Anne ve kız kardeş motifleri şiirlerde olduğu kadar romanlarda da varlıklarını gösterirken d'Annunzio'nun iç dünyasını samimi biçimde dile getirmesine neden olur. Gençliğinde yaşadığı ve tüm şatafatıyla onu büyüleyen Roma kentinin yeri, sanatçının kalbinde büyüktür. Bu kente birçok şiir yazan sanatçı, "Il Piacere" adlı romanında da Roma'yı tüm güzelliği ile gözler önüne sermiş, kentin etkileyici bir tablosunu sözcüklerle çizmiştir. Eleştirmenler tarafından "söz ustası" olarak tanımlanan Gabriele d'Annunzio, yaptığı herşeye sevgi ve ilgi duymuş, azimli kişiliğiyle el attığı her alanda başarılı olmak için çaba göstermiştir.

On dokuzuncu yüzyılın sonu ile yirminci yüzyılın ilk otuz yılı arasındaki süreçte yeni bir duyarlılığın ortaya çıkmasında önemli rol oynayan şair, dekadentizm, natüralizm ve sembolizm akımlarının etkisi altında kalarak, düz yazı ve şiir dallarında yapıtlar vermiştir. Aynı dönemde yazılan, veya aynı konuyu ele alan yapıtları arasında büyük benzerlik ve paralelliklere sık sık rastlanır. Bir anlamda yapıtlara bütünlük katan bu özellik, bazı eleştirmenler tarafından olumsuz gözle

görüldüyse de, sanat ile yaşamı eşdeğer olarak algılayan bir kişi olan d'Annunzio'nun kişiliği ile bağlantılıdır ve sanatçının yaşamındaki çeşitli kişi ve olaylara ışık tutarken, daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.

Böylesi bir 'söz ustası'nın şiirlerinde yarattığı sessiz anlar, kimi zaman sessizliğin sözcüklerden daha güçlü olduğunu savunmasından kaynaklanır ve okuyucuyu düşünmeye davet eder. Şimdiki zaman-an-sonsuza dek uzar, gizemlidir ve anlam yüklüdür.

Bir klâsik müzik yapıtının harika uyumu içerisinde öğeler bütünlük yaratacak biçimde kâğıt üzerinde yerlerini alır ve sanatçının yapıtları büyük bir âhenk sergiler.

Kimi zaman bir çocuğun saf bakışları ile dünyaya gözlerini çeviren d'Annunzio, yaşamın ta kendisi ile karşılaşınca doğanın, çevresindekilerin, insanların ayrıntılı bir anlatımını yapmadan duramaz ve duyduğu hayretle karışık beğeniyi kâğıda döker. İlgisini çeken küçük bir bitki veya minik bir kuş olabilir; önemli olan doğadaki kusursuzluğu yakalayan bakışı ile, hiçbir ayrıntıyı kaçırmak istemeyen bir ressam gibi, gördüklerini yansıtma isteği ve bu konuda gösterdiği olaganüstü başarıdır. Evrendeki uyumu âdeta sihirli bir fenerle görebildiği anlar, şairin en mutlu, en coşkulu anlarıdır ve okuyucuyu bu güzel deneyime ortak etmek üzere hemen yazmaya koyulur.

Büyük İtalyan şairi Gabriele d'Annunzio işte böylesi içten ve coşkulu bir biçimde bakışlarını gerek iç dünyasına, gerekse çevresine yöneltir ve yapıtlarını kaleme alır. Kimi zaman içgüdülerinin, kimi zaman ise üstün zekâsının ön plâna çıktığı yapıtlarında asla rastlanmayacak bir öğe vardır: tekdüzelik.

"Benim için düşündüklerimi ifade etme, dile getirme

tek var oluş biçimidir"

diyen Gabriele d'Annunzio, yaşadığı dönemde yeterince anlaşılamamış, hak ettiği üne geç kavuşmuş, ancak şair ve romancı olarak büyüklüğünden asla bir şey kaybetmemiş bir kişidir.

YÜREĞİN DERİNLİKLERİNDEN

Yürekli Abruzzo'ma

Çeviren: Alpay İzmirlier

Güzel ilk nisan güneşine gülmekteyken
hem toprak hem derya,
ve coştuğunu hissederken ben
arasında saçlarımın hoş bir meltemin,

sarp yükselen bu kayalıktan
bakıyorum sana, ey Sannio'm benim,
ve arzuyla yanıp tutuşan,
hayatın yeniden doğuşunu yüreğimde hissederim.

Mavi göğünde parlayan
uçuyor düşüncelerim uzaklara
sanki gelip geçici ve cıvıldaşan
kuşlardan bir sürü renkleri kara;

beni sarıp çepeçevre
dans ediyor gözü açık kıtalar,
süslüyorum onları büyük sevgiyle
benim umudum bunlar.

Ah evet, göğünün ilahi sessizlikleri
beni şair yapan,
bir denizin uçsuz bucaksız, gülümsemeleri
oradan çamlığın arasından:

en güzel anları geçirdiğim,
tadını çıkardığım yaldızlı rüyalarımın
ve kuşların şarkısının
arasından çamlığımın;

orada uzanmış ıslak çimene
ağlayarak bin defa
tekrar tekrar baktım güneşe
parlayarak saklanan tepenin ardında,

ey bulut hafif ve aydınlık
gökyüzünde uzağa süzülen
dolunayda sessiz ve büyük
bir örtü gibi rengi gümüşten;

orada tutkular denedim öylesine garip,
uğultularını dinleyerek
yaşlı çamların, uzaktan bir köpeğin
cevap verdiği uluyarak,

ey görkemli müziği dalgaların
tatlı belli belirsiz kıvrımlarla
üstüne dökülen girintili kıyıların
sevdası yeniden kavuşmak kumsala ...

Ve huzurlu sarhoşluklarla umut
yüreğimde açardı çiçek çiçek,
yüreklilikle çocuksu
büyük hayallerin peşinden giderek...

Görürüm düşlerimde zafer ve özgürlüğü
mavi gökyüzünde kaçışan
sanki kanatlı çocuklardan bir sürü
veya meteorlardan yanıp tutuşan!...

Şimdi körpecik bademlerle çiçeklenmiş
kanat açıyorlar yeniden güneşe
göz kamaştırıcı coşkular dindirilmiş
kışın dondurucu soğuğunda,

ey yürekli Sannio, gönderiyorum sana bir selâm
sıkıntı yüklü bulutu olmayan,
bütün ateşiyle yenilmez ve üstün
on yedi yaşımın!...

Buralardan görüyorum tepelerini yabani
karla kaplı,
atılır oradan aşağıya ok gibi
durgun havaya kartallar,

ve yeşil ovayı bahçeli
gülümsediği çiçeklerin
sabahları ve kızıl akşamüstleri
buluştururlar sevgilileri.

Arındıran sularını görüyorum güzel Pescara'mın,
heybetli bir yılan gümüşten,
içinde berrak ırmağın
söğüt ve kavaklarla rüzgâra eğilen,

su setlerinin killeriyle alev saçan
suya göz kamaştırıcı cümbüş katan,
sarının her tonunu taşıyan
metallerin ihtişamı sanki;

ve orada, aşağıda Spoltore tepelerinin dibinde
zeytin ağaçlarının gülümsediği yerde,
aşk şarkıları kadınların dilinde
gidiyorlar hep birlikte sevinç içinde ...

Bu ne coşku mutlu ovalarının üstünde
âdeta dörtnala uçurtan beni
bilinmez bir hedefe
en uzak ufukları arzulayarak delice,

sanki korkuları içinde çölün
korkusuz bedevinin
tamamen bürünmüş beyaz kaftana
dörtnala gidişi alın yazısına!...

Al işte! Genç gönlümün en derininden
sana bu şarkıyı gönderiyorum
ey güzel vatanım, ey ilahi aşkım,
ey sevgili Sannio'm benim!

GECE

Çeviren: Alpay İzmirlier

Güzeldir gece. İçinde donuk çınarların
rüzgârlar uğulduyor sahilden esen;
sadık ay doğuyor arasından dağların
ve sessizce vadileri aydınlatıyor yeşeren.

Güzeldir gece. Parıldar durgun sular
arasında kamış ve söğütlerin;
sessizlikte yitip giden yarasalar
gökyüzünde çizer delice uçuşlar

Uzaktan gelir rüzgârla bir esinti
alıç ve mine çiçeği kokulu, parlar aşağıda
çalıların arasında kimsesiz ateş böcekleri,
sessizliği bozar boğuk sesli kurbağa,

ve yaprakların arasında bülbüller
güzel bir nöktürn şakıyorlar fa minörde:
yumuşak, hoş, berrak notalar uzayıp gider ...
Boğuk sesli kurbağalar susun siz de!

Bakıyorum ben gözlerine, ey sarışın Zambak,
aşkın bağını çözdüğü mavi gözlerine,
sense gülümsüyorsun şairine, ve korkarak
mırıldanıyorsun bir kelime...

Ey sarışın Zambak, ey sevgili çiçeği ruhun,
kuşat beni o hoş menekşe kokunla!
ey güzel yıldız, ey güzel yıldız titreyen,
sar beni o parıltınla!

Kaldır saf temiz örtünü, ey Zambak,
aç kollarını ve sun kendini bir busede:
isterim ben... senin kabarık göğsünde,
ölmek isterim ölmek, ey Zambak!

MESAJLAR

Çeviren: Alpay İzmirlier

Orada, ayın bu soğuk aydınlığında
kızgın hayaletler gibi yükselen
çetin tepelerin ardında
yer alır yeşil vadim ve güzel denizim.

Gülümsemeleri arasından gökyüzünün
yelken açıyor bir bulut doğuya yavaşça;
dost sessizliğin büyüsünü bozuyor
hışırtılar, fısıltılar; bense burada ağlıyor,
yakarıyorum:

- Ey sonbahar gülüm!
Orada porsuk ağacının altında, ey narin hilalim,
benim için öp o mezar taşını.

Ey hüzünlü horoz ibiği !
Al götür bağrında, ey gümüş bulut,
mezarlıktaki çiçeklere bu gözyaşlarını. -

AĞUSTOS AKŞAMI

(Pescara anıları)

Çeviren: Alpay İzmirlier

Dönüşü yavaş mutlu balık avından
yedi yelkenlinin,
ve getirdikleri serin dalgalardan
duyuluyor hoş kokusu denizin.

Beyaz, kırmızı, sarılar ve güneş tepede
parlıyor son bakışıyla;
uzayıp gider yabani bir şarkı rüzgârla,
sözleri aşk ve menekşe.

İnci gökyüzüne esmer kırlangıçlar
işliyor delice uçuşlar;
görünmüyor orada, kum tepelerinin ardında
hiçbir şey denizin gri kıyısından başka.

Yansımalarla dolu nehir;
yorgun yedi yelkenli dizi dizi
yaklaşıyor gece ile bir:
sarı, kırmızı ve beyaz renkleri.

UZAKLIK

(Kasım)

Çeviren: Alpay İzmirlier

Orada, beyaz bir mantoyla örtülen
aşılmaz dağların ardında gökyüzüne yükselen
uzanır benim bereketli vadim,
yer alır güzel mezarlığım benim.

- Anne, bakarken yaprakların düşüşüne
sonra da rüzgârla uçup gidişine,
duyuyor musun sen
bir ağıt yüreğini titreten?

Ah, işlerken bir süsleme babama
beresinin üstüne ipek ve sırma,
mırıldanıyor musun tatlı tatlı
o en sevdiğin şarkıyı[1]?

Anne, ne yapıyorsun?- Güneşin önünden batan
geçiyor iki bulut renkleri pembeye kaçan;
geçiyor sürü hâlinde
kara kanatlılar sessizce...

Ey suskun kanatlılar, ey hüzün yüklü bulutlarım,
size emanet yürek acım:
haydi götürün o meleğe
işte burada tüm aziz aşkım!...

---

1) Sevgi üzerine yazılmış bir şarkı türü.

CANTO NOVO
(1882)

KONUĞUN TÜRKÜSÜ 7[1]

Çeviren:Yeşim Kiriş

Ey ay[2], orağı andıran![3]
Issız suların üzerinde parıldayan.
Ey gümüşten orak, onlarca düşün tarlası,
dalgalanıyor tatlı ışıltınla.

Kesik nefesleri yaprakların,
İç çekişleri çiçeklerin
ormandan denize yayılıyor.
Ne bir türkü, ne bir haykırış,
ne de bir ses yüce sessizliği deliyor.

Aşk ve zevkten güçsüz
uyuyor tüm canlılar.
Ey orak-ay, onlarca düşün tarlası,
dalgalanıyor tatlı ışıltınla.

1) İlk kez 1882'de *Canto Novo* adlı eserin ilk basımında yayınlanan odlar daha sonra şair tarafından değiştirilerek 1896'da yapılan basımda son biçimlerini almıştır. Toplam sayıları on iki'dir ve hepsi "*Konuğun Türküsü*" adı altında toplanmıştır. Biz, konu bütünlüğümüzü korumak ve şairi en iyi şekilde tanıtabilmek için yedinci odu seçtik. Odlarda söz konusu olan *konuk*, şairin sevgilisidir.

2) Aya sesleniş ve ayla yapılan monolog bize ünlü İtalyan şair Giacomo Leopardi (1798-1837)'yi anımsatmaktadır. Bu şiirde Leopardi'nin izleri görülmektedir.

3) Ay son dördündedir. Biçimi orağı andırmaktadır. Fakat şair ayı yalnızca biçiminden dolayı değil, aynı zamanda işlevinden ötürü orağa benzetmektedir.Orağın ekinleri biçtiği gibi, ay da tüm canlılara önce düş kurma ortamı sağlar, sonra da ürünlerini toplar.

INTERMEZZO
(1883)

RİPETTA[1] ANISI

Çeviren: Yeşim Kiriş

Ve yine görüyorum sizi yüreğimde,
ilk aşık olduğum hâlinizle. Zarif ve narin,
geçtiniz parıltılar saça saça, bir gülümseyişle
kış sabahının ilk serinliğinde.

Uzun dalları badem ağacının nedimenizin kucağında.
Farkında değildiniz ama
bırakıyordunuz hoş, çiçekli bir rüya
ardınızdan bakanlara.

Aydınlık ve ıssız sokakta
çiçek açmış bir dizi badem ağacı
uzanıyordu göğe, sanki bir tılsımın etkisiyle.

Ve yükseliyordu gizemli ormanın içinde
Gümüş, büyük bir klavsen misali
Borghese prensinin sarayı.[2]

1) Piazza del Popolo'dan Borghese Sarayına giden yolun adı. (Ç.N.)
2) XV. - XVI'ncı yüzyıla ait sarayın biçimi bir klavseni andırmaktadır. (Ç.N)

ELEGIE ROMANE
(1887 - 1891)

TARAK

Villa Borghese: Belvedere'den

Çeviren: Yeşim Kiriş

Monte Mario[1] doruklarında sönünce güneşin son ışıkları
toplanır yavaş yavaş Palatino[2] tepesinden gelen bulut grupları
birleştirdiği ılık rüzgârların.

Tatlı esintiler günbatımına bırakır onları,
en yüksek, sivri dallarıyla deldiği kavakların.

Yakalar bulutları kara kavakların dorukları o an
akıp giden tarak gibi, altın saçların arasından.

1) Roma'yı çevreleyen, yüksek tepelerden biri. (Ç.N.)
2) Roma'daki diğer bir tepenin adı.

LA CHIMERA
(1885 - 1888)

ROMANS[1]

Çeviren: Yeşim Kiriş

Yitip gidiyor şubat, tatlı tatlı
baharın ilk ışığında.
Tüm meydan gül bahçesi sanki, güneş altında
hoş çiçek kokuları yayılıyor her yana.

Bahar güneşinin ışınlarıyla
aydınlanmış tüm Trinità[2], güneş altında
gülümsüyor üç aşamalı basamaklar[3]
ilahi bir huzurla.

Obeliks de canlı sanki
benziyor dalındaki pembe güle.
Granit damarlarıyla yükseliyor göğe
neşe içinde.

Yüksek basamağın ayaklarında
duyuluyor mırıltısı çeşmenin[4]
görülüyor ışıltısı güneş altında
Barcaccia'nın[5] oynaşan sularının.

Narin bir sütunun üstünden
gülümsüyor Meryem Ana
ve kutsuyor bu mutlu sahneyi
ilahi ışığıyla.

---

1) Sevgi üzerine yazılmış bir şiir türü. (Ç.N.)
2) Roma'da, Piazza di Spagna'daki merdivenlerin tepesindeki kilisenin adı. (Ç.N.)
3) Trinità dei Monti'ye çıkan basamaklar üç aşamalıdır. (Ç.N.)
4) Şiirde sözü edilen çeşme Pietro Bernini tarafından yapılan Barcaccia Çeşmesidir. (Ç.N.)
5) "Barca" İtalyanca 'kayık' anlamına gelir. Çeşme de kayık biçiminde olduğu için bu ad verilmiştir. (Ç.N.)

Aydınlatıyor güneş meydanı daha da
altınsı ışınlarını saça saça
geçiyor işte güzel sevgilim
ve izliyor onu, şu âşık yüreğim.

POEMA PARADISIACO
(1891 - 1892)

İYİ MESAJ

Çeviren: Yeşim Kiriş

"Dalların tepesindeki yaprakları baharın?
Gökyüzü de bu kadar büyük demek...
Ya çocuklar? Peki ya kutsal mezarlıklar?
Anne ve sevgili evin?"

İyilik bir kez de bu sesten gelebilir belki!
Ah kardeşim, öyleyse dalların, körpe dalların en tepesindeki,
baharın ilk yaprağı mı? Parlıyor mu? Ve sen de avuçlarının içine doldurdun demek çiy taneciklerini.

Bunlar öyle değil mi?
Hâlâ temiz kalan şeyler.
Hiç türkü söyledin mi,
uzaktaki, düşünceli anneye?

Ağlamasın. Oğlu evine dönecek.
Yorulmuş yalan söylemekten.
Dönecek. Asla gitmek istemeyecek.
Nicedir yapayalnız.

Dönecek yarın...
-İster misin yarın dönmesini?
Öyleyse kardeşim, bekle beni.

Küçük yapraklar, taze çimenler,
akarsular öylesine saf ki bazı günler,
sanki kutsal süt fışkırıyor kaynaklardan.

Bir endişenin gizliden gizliye nefes aldığı
sonrasında sükûnetin derinden yaşandığı
bazı ağır ağır geçen geceler.

Ben göreyim tüm bunları,
tadına varayım, tadına varayım gördüklerimin.
Tek dostum sen ol. Ey sevgili kardeşim!
Yalnızca saf, menekşe gözlerine bakayım,
seninkilere ve anneminkilere inanayım.

Ah dokunayım sonunda ağaca ve çalıya[1]
tertemiz ellerimle. Hiçbir arzu altüst etmesin
artık beni! Bugün iyilik kaplıyor
her türlü iğrençliği tanıyan yüreğimi.

Öylesi bir iyilik dolduruyor ki içimi;
sonsuzlaştırıyor âdeta yüreğimi.
-Söyle bana hadi söyle bakalım:
Dalların, körpe dalların en tepesindeki
ilk yaprak mı? Parlıyor mu?
Ve sen türkünü söyledin mi?

---

1) Şair burada ağaç ve çalı diyerek, annesini ve kızkardeşini ima ediyor.

SADAKATE DAVET

Çeviren: Müge Yüksel

Ve , kadına şöyle diyordu
gülerek (gölgedeki yüzünde
belli belirsiz bir gülümsemeyle),
şöyle diyordu:

- Neden, bunca yıl sonra
zinciri kırmak?
Neye yarar eski acıların yerine
yeni sıkıntılar koymak?

Dostum, hiçbir şey
bizim için yeni olmayacak belki de.
Eski şefkatin kendine has
büyüsü sürecek yine de.

Süregelen ve yaşama
karşı koyan aşka,
gelmez hiçbir şey daha tatlı ve hüzün dolu
uzak şeylerden başka.

Dönüşsün aşkımız
sakin bir öğleden sonraya,
uçuşsun saçların
rüzgârsız havada,

güllerin içinde,
güneşte, dalga dalga.
Menekşe elim
konuyor şakağına;
ve, çiçeklerimin arasında
eğilince alnın,
kalbim hissediyor tümünü
senin gizli acılarının.
Konuşmuyorum seninle.
Tanıyorum gölgesini sıkıntının,
bazı bıkkınlıkların
ve işkence eden ağırlığını etin,

nemli sisi de: Ruhu
uzun günlerce sıkıntıya boğan,
düşünceler olmaksızın:
Ah, işte, yine aynı acılar!

Konuşuyorsam eğer, ara sıra,
biliyorum ki kalbin uzakta,
sana " Dinle "
diye yineliyorum boşuna.

- Peki neden, bunca yıl sonra
zinciri kırmak?
Neye yarar eski acıların yerine
yeni sıkıntılar koymak?

Sevmek, sevmek yine,
bir zamanlar sevdiğimiz gibi,
söylemek yine, o sözcükleri,
duymak onları, beklemek

aynı sıkıntıyla zamanın gelmesini,
dönüştürmek soysuz davranışları
o göksel iççekişlere,
yıldızlardan

güllere, o rüyaları dokumak,
ve sonunda varmak o bıkkınlığa,
ulaşmak her hissin
bilindik sınırına...

İster misin yani
kadere meydan okumak?
Hiçbir şey, ölüm dışında
bizim için yeni olmayacak.
O hâlde sadık kalalım
eski aşkımıza!
Namusunun tüm peçeleri
olmuş zaten param parça;

ve hiçbir kucaklama,
artık hiçbiri yabancı değil sana.
Ulaştı sarhoşluğumuz
güneşe ve aya.

Peki, yine de,
ne derin bir büyü var bu
ıssız ormanında
anıların,

usulca ulaştığı rüyamızın:
rüzgârsız havada
yükselen hafif dumanından
buhurdanın daha da yavaş.

O halde sadık kalalım
çünkü ne çok güldük,
ne çok ağladık
bu değişmez gökler altında!

Süregelen ve yaşama
karşı koyan aşka,
gelmez hiçbir şey daha tatlı ve hüzün dolu
uzak şeylerden başka.

Ve ben seviyorum o uzak şeyleri
buğulu gözlerindeki.
Uzak manzaralardaki
buğulu gölleri sevdiğim gibi.

Ya sen, bırakacak mısın
sonunda, terk edilmişliğe
artık var olmayan şeyleri,
artık hiç olmayan şeyleri!

TESELLİ

Çeviren: Yeşim Kiriş

Ağlama artık. Dönüyor evine sevgili oğlun.
Yalan söylemekten yorgun.
Gel. Çıkalım. Yeşerme zamanı şimdi.
Bembeyazsın sen. Yüzün bir zambak gibi.

Gel. Çıkalım. Terkedilmiş bahçe hâlâ
saklıyor bizim için bir kaç küçük patika.
Geçmiş anıları örten gizin
tatlılığını anlatacağım sana.

Birkaç gül var bahçede hâlâ
seyrek otların kokusu yayılıyor etrafa.
Gülümseyecek yine bu tatlı yer sana
terk edilmiş olsa da, eğer gülümsersen sen ona.

Anlatacağım sana unutulmuşluğun kıyısındaki
anıların yansıyan tebessümünü dudaklara.
Neler hissederdin, eğer toprak aniden
donatsaydı bastığın yeri.

Çok şey olacak nisan gelmeden.
Çıkalım. Örtme başını, zayıftır eylül güneşi.
Ve göremiyorum hâlâ saçlarında gümüş ışıltıları
çizgiyse hâlâ belirgin, ayırıyor onları.

Neden beni reddediyorsun, bakışınla yorgun?
Bir anne yerine getirir isteğini sevgili oğlun.
Çıkmalısın biraz güneşe
biraz güneş gerek bu bembeyaz yüze.

Düşünmemelisin kötü şeyleri, güçlü olman gerek.
Güllere doğru yürürsek
ve konuşursam sessizce
ruhun dalar gider düşlere.

Dal düşler âlemine sevgili ruhum.
Herşey olacak uzak zamanlardaki gibi.
Koyacağım senin arındıran avuçlarına
tüm yüreğimi. Henüz herşey bitmiş değil ki.

Düşle düşle... Yaşam katacak yaşamın bana.
Yeniden yaşayacağım basit ve derin bir hayatta.
Alacağım parmaklarının arasından
kutsal ekmek parçasını, beni arındıracak olan.

Düşle. Düş kurma zamanı geldi işte.
Konuşuyorum ben. Söyle. Ruhun anlıyor mu beni?
Görüyor musun yitirilen bir nisan hayaletinin
kıpırdayarak belirdiğini?

Eylül. Dinliyor mu ruhun? Söyle bana!
Birşeyler var kokusunda, ışıltısında.
Bilemiyorum, tanıdık bir koku, bir ışıltı galiba
özgü yitirilmiş baharlara.
Dalalım düşlere. Düş kurma zamanı şimdi.
Gülümseyelim. İşte bizim baharımız bu.
Evde daha sonra akşama doğru
yeniden açmak ve çalmak istiyorum klavsenimi.

Ah, klavsen ne çok uyudu!
O zaman[1] da bir kaç teli kopuktu.
Öyle de hâlâ. Ve abanozdan tuşları
hatırlatıyor bir ninenin uzun parmaklarını.

Sararmış perdelerin arasından
solan menekşelerin hafif soluğunu andıran
süzülürken belirsiz bir koku,
(duyuyor musun beni?)

çalacağım birkaç dans havası sana
oldukça eski ve soylu, kederli azıcıkta.
Öyle hafif ve buğulu ulaşacak ki kulağına
diğer odadan geliyormuşcasına.

Bir şarkı bestelemek istiyorum sonra yalnızca sana
saran seni kundaktaymışcasına
eskil bir makamda
hoş, zarif ve sade birazcık da.

Herşey olacak uzak zamanlardaki gibi.
Saf olacak yeniden ruhta.
Gelecek dilediğinde senin yanına
Suyun avuç içine hafif akışıyla.

1) Şair burada gençliğinden söz etmektedir. Uzun zaman geçtiğini vurgulamak istiyor.

BİR ANI

Çeviren: Müge Yüksel

Sabit bakışlarını dikmişti yere.
İnanılmaz sessizlikte dakikalar
açıyordu sanki ölçülemez uçurumlar.

Ah, sonsuza dek, ani bir darbeyle,
kalabilseydik böyle suskun!
Yavaşça kaldırdı o bakışları yüzüme.

Bükük, kanı çekilmiş ağzı hâlâ gözümün önünde.
Damla damla akıyor ilk sözcükleri,
yeniden kanamaya başlayan yaradan
kan damlaları gibi.

BİR DÜŞ

Çeviren: Müge Yüksel

Duymuyorum adımlarımı sokakta, sessiz
beni götürdüğü her yerde Rüyanın.
Zamanı şimdi suskunluğun ve ışığın.
Gökyüzü inciden bir tül, pürüzsüz.

Ulaşıyor kavakların kara dalları
gökyüzüne: ağlamaksızın, kıpırtısız;
ama hüzünlüler,[1] bu kadar değildir
hüzünlü mezarların kavakları.

Etrafımı saran köy yabancı, neredeyse biçimsiz,
yaşıyor orada çok eski bir giz
yitip gidiyor düşüncem
dolaşırken sokakta, sessiz.

Duymuyorum adımlarımı.
Bir gölgeyim sanki; acılarım,
bütün hayatım bir gölge.
Belirsiz, kararsız, umarsız ve adsız.

1) Orjinal metinde "ama" sözcüğü hüznün büyüklüğünü vurgulamak için ikinci defa tekrarlanmıştır, ancak Türkçede böyle bir tekrarın uygun olmayacağı düşünülerek çeviride aynı tekrar uygulanmamıştır.

AH GENÇLİK

Çeviren: Yeşim Kiriş

Ah Gençlik! Solup gitti neredeyse başımdaki tacın.
Bir zamanlar hafif olan yükünü yaşamın
duyumsuyorum artık tüm ağırlığıyla
üstünde eğik başımın.

Oysa yumuşadı şimdi yüreğimin derinlikleri
olgunlaşan bir meyve gibi. Alçakgönüllü ve yürekli,
biliyor karşı koymayı da, boyun eğmeyi de.
Yaralanınca artık yakınmıyor
daha çok anlıyor, daha tez bağışlıyor.

Geride kalan son ışıltıların da uzaklaşıyor,
Ah Gençlik! Dinince gümbürdeyen fırtınalar
nasıl da sessizleşirmiş akarsular.

Şimdi duyduğum ses başka, gözlerimdeki ışıltı başka
kardeşlerimin gözlerinin yandığını görüyorum yaşlarla
duyuyorum inip kalkan göğüslerini ağır soluklarla

ALCYONE
(1903)

ASİ DENİZ

Çeviren: Müge Yüksel

Bir şahin çığlık atıyor içinde inci renginin:
tüm gökyüzü oluyor paramparça, tül gibi.
Ey suskun denizlerin üzerindeki ürperti!
Ey ani fırtınanın habercisi esinti!
Ey benim kanım, yaz denizleri gibi!
Güç, düğümlüyor tüm kökleri:
duruyor toprağın altında derin ve gizli.
Taş, tüm durgunluklardan daha da parlak.

Örtüyor ışık, sessizlik uçurumlarını,
sayısız çılgın arzuyu gizleyen kıpırtısız göz gibi.
Bilinmeyen geliyor bana doğru, bekliyorum Bilinmeyeni!
Bana yakın olan, işte, uzak şimdi.
Bana canlı görünen, işte, sönük şimdi.
Seviyorum seni, ey keskin taş, yamaçta parlayan,
hazır, yaralamak için çıplak ayağı.

Ey acımasız susuzluğum, severim seni,
tüm derelerin tatlı sularından da fazla.
Yerleşmiş benim asi sükûnetime ateş,
bataklıkların derinliklerindeki gibi.
Durulmuş yüreğim, çığlıklarla dolu.
Vakit geldi, ey çabalarımın Ürünü, vakit geldi!
Öğlen vaktinde, yetkinliğinin ağırlığı
duyumsanıyor yürekte.

İKİ ARNO ARASINDA

Çeviren: Alpay İzmirlier

İşte Progne'nin[1] adası
gülümsediğin yer
Trakyalı kırlangıcın
çığlıklarına,
o kırlangıç tekrarlar durur
ıslak killi topraklarda
eski azarlamaları
yalancı krala;
yoktur onda huzur,
gün ağarınca
yuvadaki işine
gider gelir
kırpmadan gözünü,
ne susar ne de dinlenir
kapanmadıkça gölgeyle
nehrin kıyısı
akşamleyin
etrafında kamış ve kilden
hafif adanın,
kavalcıya flüt,
göçmen kuşa yuva
ve, sen gülümsediğin an,
çılgın aşka
geniş döşek sunan.
İşte yumuşak ada.

1) Efsaneye göre, onu kızkardeşi ile aldatan kocası Tereo'dan öç almak için küçükoğlu İti'nin etlerini ona yediren ve bu davranışı nedeniyle cezalandırılarak kırlangıça dönüştürülmüş olan kadın.

İşte yumuşak ada
iki Arno arasında,
beşiği dizelerin,
şarkı söyledikleri yer yazın
yeşile kaçan kamışların
rüzgârda
farklı uyumlarda,
duymuyor musun?
Neredeyse yoksun
düğümlerden ve ilikten
sanki üflenen
çeşitli ağızlardan
ve dokunulan
usta parmaklar tarafından,
sanki seçilmişler özenle
ve gelmişler biraraya
kalabalık halinde,
ilahi örneğe göre[2],
ketenle
kıvrık ve bal tadında
mumla,
yedişer yedişer,
gaydalar
neredeyse mükemmeller.
İşte bu Progne'nin adası.

2) Mitolojik figür Pan'ın sunduğu örneğe göre.

ÇAMLIKTA YAĞMUR

Çeviren: Alpay İzmirlier

Sus. Duymuyorum
ormanın eşiklerinde
söylediğin insana özgü sözcükleri;
ama duyuyorum
uzaklarda
damlacık ve yaprakların konuştukları
daha yenilerini.
Dinle. Yağmur yağıyor
etrafa saçılmış bulutlardan.
Yağmur yağıyor üzerine
tuzlu ve kuru ılgın ağaçlarının,
yağmur yağıyor üzerine
kıymıklı ve dikenli çamların,
yağmur yağıyor
ilahi mersinlerin üzerine,
hoş çiçeklerle parlayan
katırtırnaklarının üzerine,
üzerine yemişleri kokulu
sık ardıçların,
yağmur yağıyor
yabani yüzlerimize,
çıplak ellerimize

yağmur yağıyor,
üzerine
ince giysilerimizin,
arınmış ruhumuzun sunduğu
taze düşüncelerimizin
üzerine,
güzel masalın
üzerine,
dün seni, bugün beni aldatan
ey Ermione[1].

Duyuyor musun? Yağmur düşüyor
yalnız yeşilin
üzerine
bir şakırtı ile
daha sık ve daha seyrek
dallara göre değişen
ve havada süren.
Dinle. Cevap veriyor
ağlamaya
karayelin ve gri gökyüzünün
korkutmadığı
ağustos böceklerinin
şarkısı.

1) Mitolojiye göre Helen ile Menelaos'un kızı aynı zamanda Argolide'nin bir kenti. Şair büyük olasılıkla tüm Alcyone adlı şiir derlemesinde varlığını hissetiren büyük aşkı ve esin perisi Eleonora Duse'yi kastediyor.

Ve çam
bir ses çıkarıyor, mersinse
başka bir ses, ardıç ise
daha bir başka,
sayısız parmakların çaldığı
farklı çalgılar gibi.
Ve biz de
dalmışız içine
yabani ruhun,
yaşamaktayız ağaçlar gibi;
senin mest olmuş yüzün de
sırılsıklam yağmurdan
sanki bir yaprak gibi,
saçların ise
hoş kokuyor
açık renkli katırtırnakları gibi,
ey yeryüzü varlığı
Ermione
adını taşıyan.

Dinle, dinle. Havada uçuşan
ağustos böceklerinin,
yavaş yavaş
azalıyor uyumu
artan
göz yaşlarının altında;
ama aşağılarda, uzak ve nemli
gölgeden yükselen
daha kısık bir şarkı
eşlik ediyor ona.
Daha sessiz ve zayıf,
yavaşlıyor, sönüyor.

Yalnızca bir nota
titriyor daha, sönüyor,
doğuyor yeniden, titriyor, sönüyor.
Denizin sesiyse duyulmuyor.
Şimdi tüm dallarda
duyuluyor şakırdaması,
arındıran
gümüşi yağmurun
daha sık veya seyrek
dallara göre değişen
şakırtısı.
Dinle.
Havanın kızı susku;n;
lâkin çamurun
kızı kurbağa
uzakta
şarkı söylüyor en derin gölgede,
kim bilir nerede, nerelerde!
Ve yağmur yağıyor kirpiklerine
Ermione.
Yağmur düşüyor kara kirpiklerine
ağlıyorsun sanki
ne var ki sevinçten; beyaz değil de
neredeyse dönmüş yeşile
kabuğundan sıyrılıyorsun sanki.
Tüm yaşam içimizde kıpır kıpır,
hoş kokulu hem de,
göğsümüzdeki yürek el değmemiş
şeftali gibi,
gözkapaklarının ardındaki gözler
otlar ardındaki pınarlar gibi,
yuvalarındaki dişler

sanki acı bademler.
Gidiyoruz çalıdan çalıya,
bazen karışıyor onlara bazen de çözülüyoruz
(yeşilin yabani gücü
bağlıyor bileklerimizi
birbirine doluyor dizlerimizi)
kim bilir nerede, nerelerde!
Ve yağmur yağıyor
yabani yüzlerimize,
çıplak ellerimize
yağmur yağıyor,
üzerine
ince giysilerimizin,
arınmış ruhumuzun sunduğu
taze düşüncelerimizin
üzerine,
bu güzel masalın
üzerine,
dün beni bugün seni aldatan
ey Ermione.

ŞİİRİMİN KÖKLERİ

Çeviren: Müge Yüksel

Şiirlerim çocuğudur
ormanların,
kimileri dalgaların,
kimileri kumsalların,
kimileri güneşin,
kimileri batı rüzgârının.
Sözcüklerim,
derin,
topraktaki kökler gibi,
bazıları sakin,
yıldızlı gökyüzü gibi,
hayat dolu, gençlerin
damarları gibi,
dikenli, erik ağacı gibi,
karmaşık, dumanlar gibi,
karmaşık,
berrak, dağ
kristalleri gibi,

titrek, kavağın
dalları gibi,
şişkin,dört nala koşan
atların
burun delikleri gibi,
hafif, yayılan
hoş kokular gibi,
el değmemiş, yeni açan
çiçekler gibi,
gecemsi, gökten inen
çiy gibi,
hüzün yüklü, ölüler kenti Hades'in
solgun çiçekleri gibi,
esnek, su kıyısındaki
söğütler gibi,
narin, örümceğin
iki dal arasına
dokuduğu ağ gibi.

ÖĞLEN

Çeviren: Alpay İzmirlier

Ortasında iken günün
Etrüsk denizinin üstüne,
rengi soluk yeşile çalan
çıkarılmış bir bronz sanki
Etrüsk mezarlarından,
çöküyor ölüm sessizliği.
Esmiyor çevrede
en ufak rüzgâr bile
titremiyor kamış
ıssız dikenli kumsalda
kapladığı çalıların,
kuru ardıçların.
Duyulmuyor ses dinlediğimde.
Dizi dizi yelkenli hareketsiz
dönmüş Livorno'ya donuk beyaz.
Bu aydınlık sessizlikte
seçebiliyorum Capo Corvo'yu
Faro adasını;
ve daha uzaklarda
havada oluşan biçimleri,
öfkeni yönelttiğin adaları,
ey Dante Baba[1],

1) Büyük şair Dante'ye göre, bu iki ada Kont Ugolino'nun öcünü almak için yer değiştirip Arno ırmağının ağzını tıkamalıdır. Böylece Ugolino'nun uğradığı haksızlığın cezasını çekecek olan Pisa halkı boğularak ölmelidir. (İlahi Komedya, Cehennem, 33. manzume, 82, 83 ve 84. dizeler.)

Capraia ve Gorgona'yı.
Tehditkâr doruklarıyla
mermerden taç sanki
ulu Apuan Alpleri
hükmediyor acı krallığa[2]
yüceltilerek kendi gururlarınca.

Sanki su birikintisi tuzlu
Arno'nun ağzı. Aynı renkte denizle,
barakaların ortasında,
içinde balık ağlarının
sallanan çapraz parmaklıklardan,
durmakta suskun.
Gülümseyen o ağız
bronz gibi mezardaki
solgun yeşeriyor huzur içinde.
Sanki Lete nehri
unutturan, hareketsiz,
göstermez akıntıdan belirti,
ya da rüzgâr hareketi.
Seyri iki nehrin
içine kapanıyor sanki
kamışlardan bir dairenin,
daraltarak unutkanlığın sessizliğini;
duyulmuyor fısıltısı kamışların.
Daha koyu ormanları
San Rossore'nin
dönüşmüş kasvetli manastıra;

2) Tiren Denizi kastediliyor.

ancak Gombo, Serchio doğrultusunda,
daha uzaktakilerin,
renkleri neredeyse mavi.
Hareketsiz sis kümeleri
kaplamış uyuyan Pisa Dağları.

Ölüm sessizliği, cehennem sıcağı,
sükûnet heryerde.
Yaz olgunlaşmakta
elma gibi başımın üstünde
vaat edilen bana,
koparmam gereken
ellerimle,
suyunu emmem gereken
dudaklarımla yalnızca.
Yitik insana ait her iz.
Ses seda yok,
dinlesem bile. İnsanî her acı
terkediyor beni.
Artık adım bile yok.
Ve hissediyorum,
aydınlanıyor yüzüm
öğlen yaldızıyla,
ve sarı sakalım
parlıyor
kıyıya vurmuş yosun misali;
hissediyorum deniz kıyısı,
işlenmiş
dalga ve rüzgârın
ince çalışmasıyla,
aynı benim damağım,

içi sanki avucumun
daha da hassaslaştığı dokunuşun.

Ve sırtüstü uzanmış vücudum
kuma çıkmış kalıbı,
yayılıyor denize;
ve benim damarım nehir,
dağlar alnım,
orman kasığım,
bulut ise terim.
Bense çiçeğindeyim
kumda yetişen bitkinin,
kıymığındayım çam kozalağının,
ardıcın meyvesindeyim:
yosundayım, denizdeki ve kıyıdaki,
küçük olan herşeydeyim,
ve de büyük olan,
yakındaki kumda,
uzaklardaki doruklarda.
Yanıyor ve parlıyorum.
artık adım bile yok.
Alplerin, adaların, körfezlerin,
burunların, fenerlerin, ormanların,
ve nehir ağızlarının, adını yazdığım
yok artık adları bilinen
ve insan dudaklarından dökülen.
Yok artık adım
ne de insanlar arasında kaderim;
bundan böyle öğlen benim adım.
Yaşıyorum her şeyde ölüm gibi suskun.

İlahi artık benim yaşamım.

ANNELER

Çeviren: Alpay İzmirlier

Fuore otlağında,
tuzlu samanlıkta,
esmer sazlıklarda,
sarı otların arasında,
yayılmış sürüler hâlinde
doru, kızıl ve sarı
dişi atları
San Rossore toprağının.
Kum yığınlarında kimileri,
suyun içinde diğerleri
karınlarına kadar,
koklaşmaktalar;
parlarken güneşin altında,
açıklı, koyulu,
altın ya da bakırdan sırtları.
Üstünde otlağın,
ördeklerin geldiği kışın,
öylece duruyor saf ışıkta
bu doğurgan kuşlar,
gebe karınlarıyla,
hareketsiz,
bir sürü içinde sessiz.

Yalnızlar sığ suda
sallıyorlar
uzun kuyruklarını
farklı hareketlerle.
Duyuluyor ara sıra
nemli burun deliklerinin
ürpermesi, hırıltısı,
soluması hafifçe,
keşik bir kişneme ile,
sessiz ağzında nehrin;
cevap veriyor ona kıyıdan
cılız akıntısı
denizin.
Ayrılıyor sürüden bazısı,
kokluyor suyu, içiyor yavaşça;
dağa doğru bakıyor sonra
tepesinde toplandığı
yağmur bulutunun dumanlı;
dönüp birbirine sürdürüyor koklaşmayı.
Dalgalanıyor hafifçe kuyrukları
istirahatteyken
doğurgan sürünün.
Seninle, ey saf ışık,
seninle bekliyor huzur içinde
yeni soyu
Anneler.

Açık havada uzakta
görünür büyük ve tatlı
gök mavisi ve beyaz renkte
Carrara Alpi,
gölgelerle gök mavisi
mermer ocaklarıyla beyaz.
Ancak önü kapalı tepelerin
bulut tarafından sessiz
hazırlanan, yuva kurduğu yer
kartallarla beraber
yıldırımların parlayan.
Keskin kokusu uzakların,
çam ormanından
yeşil ve bakıra çalan,
nadir esintilerinde rüzgârın
erişiyor huzura.
İşte bir gemi,
işte etrüsk yelkenlileri
yola çıkmış Luni sahilinden
yarım ay biçimli,
mermerden kar beyaz rengi.
İşte ufukta bir gemi
Serchio ile Gombo arasında.
Mermerlerle yüklü
uyuyan derin beyazlıkta
rüyalarla yüklü
yabancı ve yalnız başına.

Çağırıyor ruhum
senin deli havarini[1],
ey Buonarroti,
evladı Toprağın
ve onu boğan Dehanın;
görüyor yüce kişiyi kıvranan
sıkıntısında kayanın onu hapseden,
kurtulmak istiyor bu yüzden
savaşarak sivri dizi,
ve koca kalçası
kemikli ve kaslı.
Uyumakta yük karinadaki
biçimlere gebe,
çıkarılmış
ıssız mermer ocaklarından,
koparılmış Alp'in bağrından.
Bağrında geminin
uyuyor kütleler beyaz.
Yalnızca düşlerden bekliyor
yeni soyu
Anneler.

1) Metinde deli Evangelist diye geçiyor; Aziz Matteo kastediliyor.

DURGUN DENİZ

Çeviren: Müge Yüksel

Ey düğün sabahı,
Tiren denizi ve
Luni Alpleri arasındaki!
Ey düğünler, sınırsız ve
geçici!
İşte, biçimli bulut,
evleniyor
kendisine doğru uzanan dağ ile,
ikisinin gölgesi, toprak ile,
tatlı su, tuz ile,
kamış, asma dalı ile,
söğüt,
çiçeklerle bezeli toprak ile,
bucurgat, balıklarla dolu ağın üzerinde
olta ile,
benim kafiyem, neşem ile,
yosun kaplı kum,
senin yumuşak ayağın ile,
ey Ermione[1].

1) Bkz. Çamlıkta yağmur adlı şiir.

Ve gök, karbeyazı,
yanağındaki sıradışı
tülün dalgaları gibi.
Deniz opalden sanki,
damarlarıyla altından,
Asya denizleri gibi,
kıpırtısız parlaklığıyla
saçılmış mücevherlerin.
Işıldıyor denizanaları
yüzeyinde
batık kum tepeciğinin.
Ve herşey beyaz,
yakın ve uzaktaki.
Durgunluk sonsuz, denizdeki,
bir kıyıdan diğerine,
Sicilya denizinin üzerine
Alcyone'nin yuvasını
yaptığı zamanlardaki gibi[2].

2) Efsaneye göre masalkuşu Alcyone, denizin üzerine yuvasını yaptığı zamanlarda deniz kıpırtısız ve durgun olur.

BATAKLIK

Çeviren: Yeşim Kiriş

Bataklıkta sazlar
çürük şeftali, solgun gül,
bozuk bal ve ölüm kokar.

Şimdi tüm bataklık
sanki çamurlu bir çiçek
kavrulan ağustos güneşinin altında
belirsiz, tatlı bir ölüm sıkıntısıyla.

Susuveriyor kurbağa yanına gelince.
Hava kabarcıkları çıkıyor yüzeye sessizce.

HÜZÜN

Çeviren: Müge Yüksel

Hüzün, güneşten iniyorsun bugün.
Senin değişken yüzün, bulutları
gökyüzünün, ve denizin köpükleri
uzun eteğinin işlemeleri.

Ermione'yi[1] andırıyorsun, yalnızsın onun gibi,
yalnız sessizliğin içinden, kanatmışcasına beyaz eteğini
sürükleyerek sana doğru gelen.
Evet, andırıyorsun onu, öyle ki;
aldanırdım kolayca, hâlâ yağmurdan nemli yanağında
görmeseydim menekşeden tutamını saçının.
Kucağında öyle çok gül var ki,
en üsttekinin batıyor çenesine dikeni,
ve süslüyor onu bir yakutla âdeta.
Yaramaz, çifttırnaklı keçi,
sakallı Fauno[2] gibi
kemiriyor ucundan ucundan gülleri.

1) Bkz. Çamlıkta yağmur adlı şiir.
2) Keçi gibi sivri kulakları ve boynuzları olan mitolojik bir figür. Pan tanrısıyla özdeşleştirildiği olur, genelde kurnazlığı simgeler.

ÇOBANLAR

Çeviren: Yeşim Kiriş

Eylül. Gidiyoruz. Göç zamanı.
Şimdi Abruzzo'mun çobanları
bırakıyor ahırları ve gidiyor denize
iniyor dağlardaki otlaklar gibi yeşil
vahşi Adriatik'e.

İçtiler kana kana Alplerin kaynaklarından
sürgün yüreklerinde o bilindik tat eskiden kalan
sürsün diye teselli niyetine,
yol boyunca unuttursun susuzluklarını düşüncesiyle.

Yenilemişler değnekleri ağacı fındık,
izledikleri yol tanıdık.
Sessiz, yemyeşil nehir boyunca ilerliyorlar düzlüğe
basarak atalarının ayak izlerine.

Ah, sesteki o ne heyecan
denizin kıpırtısı ilk göründüğü an.
Yürürken sürü kıyı boyunca
hava durgun şu an.

Güneş öylesine parlatıyor ki koyunu
ayrımsayamıyorsun neredeyse yerdeki kumu.
Dalga sesi, ayak sesi, ah o ne hoş tını.

Neden ben de izleyemiyorum ki çobanlarımı?

Gabriele D'Annunzio
12 Mart 1863 tarihinde Pescara'da doğdu. İtalya'da dekadentizm akımının önemli temsilcileri arasında yer aldı ve şiirlerinin yanı sıra, düz yazılarıyla da İtalyan Edebiyatını İtalya sınırlarının ötesine taşıdı. Birçok dergi ve gazetede yazarlık ve yöneticilik yaptı. Edebiyatın her alanında eser vermiş olan yazarın düz yazı alanında en önemli yapıtları "*Il Piacere*", "*L'Innocente*", "*Il Trionfo della Morte*" adlı romanlarından oluşan "*I Romanzi della Rosa*" üçlemesi bulunur. Şiir alanında en önemli derlemeleri ise "*Alcyone*", "*Poema Paradisiaco*" ve "*Primo Vere*"dir. D'Annunzio, 1 Mart 1938 tarihinde yazı masasının başında aniden hayata gözlerini yumar.

Nevin ÖZKAN: 1960 yılında doğdu. 1981 yılında Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında çalışmaya başladı. Halen aynı anabilim dalında doçent olarak görev yapmaktadır.

Müge YÜKSEL: 1976 yılında Ankara'da doğdu. 1999 yılında Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalından mezun oldu ve aynı yıl bu anabilim dalına bağlı olarak yüksek lisans eğitimine ve araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. Müge Yüksel, bu görevini halen sürdürmektedir.

Alpay İZMİRLİER: 1971 yılında Ankara'da doğdu. 1993 yılında Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalından mezun olduktan sonra 1994 yılında aynı anabilim dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. Bu görevini halen sürdürmektedir.

Yeşim KİRİŞ: 1976 yılında Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalından 1997 yılında mezun oldu. Yine aynı anabilim dalında yüksek lisans öğrenimine devam etmektedir ve Ankara Üniversitesi, TÖMER Dil Öğretim Merkezinde İtalyanca öğretmenliği yapmaktadır.

ISBN 975-17-2685-9

1.200.000 TL.